

Súd: Okresný súd Čadca
Spisová značka: 14P/40/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5321202177
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 02. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Lenka Lenártová
ECLI: ECLI:SK:OSCA:2022:5321202177.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Čadca sudkyňou Mgr. Lenkou Janíkovou vo veci starostlivosti o maloleté dieťa:

Z., nar. XX.XX.XXXX,

zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Čadca, dieťa rodičov: matka G., nar. XX.XX.XXXX, bytom A., právne zastúpená Advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Strapáč, PhD., s.r.o., so sídlom Ul. 17. novembra 3215, 022 01 Čadca a otec: O., nar. XX.XX.XXXX, bytom A., o zníženie výživného, takto

rozhodol:

I. Návrh otca na zníženie výživného z a m i e t a .

II. Žiaden z účastníkov n e m á n á r o k na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Návrhom doručeným súdu dňa 11.08.2021 sa otec domáhal zníženia výživného na mal. Z. na sumu 50 € mesačne.

2. Svoj návrh odôvodnil tým, že jeho majetkové pomery sa vážne zmenili a vyživovacia povinnosť vo výške 200 € mesačne ho dostáva do vážnych finančných a existenčných pomerov. V marci 2020 kvôli covidu ako živnostník prišiel o pracovné zákazky a tým aj o finančné zabezpečenie. Nezvládal splácať zdravotné a sociálne poistenie, vďaka čomu sa dostal do podlžnosti voči zdravotnej a sociálnej poisťovni. A už vôbec nemal a naďalej kvôli jeho zdravotnému stavu nemá na súdom určené výživné. Je evidovaný ako nezamestnaný a poberal SOS dotáciu 300 € mesačne. Má vážne zdravotné problémy s chrbticou v krížovej časti, má prasknutú platničku a je v liečbe. Má psychické problémy a súdom určenú protialkoholickú liečbu u O.. Od 02/2021 do 05/2021 bol vo väzbe kvôli tomu, že už psychický nezvládal svoju finančnú zaťaženosť a bol bez práce. Na svojho syna dokáže momentálne prispievať sumou 50 €, na viac nemá.

3. Matka sa k návrhu písomne vyjadrila podaním doručeným súdu dňa 14.10.2021, v ktorom uviedla, že s podaným návrhom nesúhlasí. Otec si neplnil vyživovaciu povinnosť ani pred jej určením súdom, pričom si myslí, že nejde o to, že otec nemá finančné prostriedky, ale o to, že otec nemá záujem. Otec aj v minulosti zarábala ako zvärač, a to nadštandardné finančné prostriedky, avšak z týchto jej nič neposielal. Otec si svoju vyživovaciu povinnosť neplní riadne a ak aj zaplatí výživné, tak veľmi nepravidelne a nestabilne. Na pôžitky ako je alkohol, ktorý mu ničí zdravie finančné prostriedky má, tam nie je zhoršený jeho zdravotný stav, ale vykonávať pracovnú činnosť nemôže. Vzhľadom na jeho vek a fyzickú zdatnosť je nepravdepodobné, že by mal tak vážne zhoršený zdravotný stav, že by sa nemohol zamestnať aspoň na čiastočný úväzok. Má za to, že nedošlo k žiadnej zásadnej zmene pomerov na strane otca.

4. Kolízny opatrovník vo svojom písomnom vyjadrení uviedol, že otec im počas telefonického rozhovoru uviedol, že je od 05/2021 nezamestnaný, evidovaný na úrade práce, nemá žiaden príjem, žíví a šatí ho matka. Financie, ktoré občas posiela na syna, mu poskytuje matka. Otec sa ďalej vyjadril, že bol 3 mesiace vo výkone väzby, pred nástupom do väzby zrušil živnosť. Pracoval v zahraničí ako zvérač. Od 18.10. 2021 do 19.12.2021 bol na protialkoholickom liečení. Toho času alkoholické nápoje nepožíva, ale uviedol, že fajčí. Jedna krabička mu vydrží aj dva dni. Navrhuje výživné na mal. dieťa neznižovať, v súčasnosti výška výživného zohľadňuje opodstatnené potreby mal. dieťaťa.

5. Súd vo veci vykonal dokazovanie výsluchom matky, otca a kolízneho opatrovníka a oboznámením sa s listinnými dôkazmi týkajúcimi sa príjmov a výdavkov účastníkov konania a rozhodol podľa nasledovných ustanovení zákona:

6. Podľa § 62 ods. 1 - 5 Zákona o rodine (ZR)

Plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona.

Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

7. Podľa § 75 ods. 1 ZR - pri určení výživného súd prihliadne na odôvodnené potreby oprávneného ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

8. Podľa § 78 ods. 1 ZR - dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

9. O výživnom bolo naposledy rozhodované rozsudkom Okresného súdu Čadca, č. k. 4P/9/2020-58 zo dňa 28.05.2020, potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Žiline, č. k. 6CoP/48/2020-93 zo dňa 30.09.2020. Uvedeným rozsudkom súd uložil otcovi povinnosť prispievať na výživu mal. Z. sumou 200 € mesačne.

10. Otec bol v tom čase živnostník - zvérač, pracoval aj v zahraničí. Príjem za 01/2020 mal 1.400 € v čistom. Nakoľko otec nepreukázal svoje príjmy ako SZČO, súd vychádzal podľa ustanovenia § 63 ods. 1 Zákona o rodine z predpokladu, že výška jeho priemerného mesačného zárobku predstavuje 20-násobok sumy životného minima. Otec v rámci odvolacieho konania argumentoval tým, že od 12/2019 nie jeho zavinením, ale celkovou situáciou, odpadli im všetky zákazky, stratil prácu a je dlžníkom na zdravotnom a sociálnom poistení. Žil u svojej matky, ktorá mu aj finančne pomáhala.

11. Mal. Z. mal v čase rozhodovania súdu 5 rokov a navštevoval materskú školu, s čím súviseli poplatky za škôlku a stravu v škôlke. Maloletý mal zdravotné problémy súvisiace s ekzémom a astmou. Boli u neho bežné výdavky na stravu, ošatenie, hygienické potreby a pod.

12. Matka pracovala a jej príjem bol okolo 650 € mesačne v čistom. Bývala spolu s maloletým v jednoizbovom byte, pričom uhrádzala výdavky súvisiace s bývaním, stravou, ošatením, hygienou a pod.

13. V porovnaní s vyššie uvedeným rozhodnutím súd môže konštatovať, že na strane mal. dieťaťa došlo k nepatrnnej zmene pomerov, keďže od posledného rozhodnutia neuplynuli ani 2 roky. Mal. Z. naďalej navštevuje materskú školu, ako predškôlak neplatí poplatky za škôlku, len stravu v škôlke, čo vychádza

na 40 € mesačne. Naďalej má atopický ekzém, kde v prípade zhoršenia musí matka zakupovať lieky. Inak sú u maloletého bežné výdavky.

14. Matka bola v 09/2021 evidovaná ako nezamestnaná, od 10/2021 do 11/2021 pracovala na dohodu a od 12/2021 má pracovnú zmluvu, pričom si vie zarobiť do 500 €. Mala predtým lepšie platenú prácu (za obdobie 01-08/2021 priemerný čistý mesačný príjem vo výške 680,73 €), išlo však o projektové miesto a tento projekt skončil a ona si musela hľadať novú prácu tak, aby jej vyhovovala vzdialenosť, aj časovo, aby vedela zabezpečiť starostlivosť o syna. Má výdavky za bývanie (nájom a energie) spolu 211 €, poistenie 48 €, inak sú u nej bežné výdavky na stravu, ošatenie, hygienu a pod.

15. Otec je od 11.05.2021 evidovaný ako nezamestnaný, k uvedenému dátumu aj ukončil živnosť. V mesiacoch marec, máj a jún 2021 poberal SOS dotáciu od úradu práce vo výške 300 € mesačne. Vyživovaciu povinnosť si neplní riadne, čo vyplýva nie len z tvrdenia matky, ale aj z exekučného príkazu (č. I. 3). Podlžnosti voči sociálnej a zdravotnej poisťovni mal aj v čase pôvodného rozhodovania súdu.

16. Otec tiež doložil upomienku na neuhradené faktúry u mobilného operátora, pričom išlo o faktúry na sumy cez 120 €. Pokiaľ otec nedisponuje dostatočnými finančnými prostriedkami, mal by zvážiť vynakladanie takéhoto výdavku, resp. vytvárania takéhoto výdavku, obzvlášť keď ide o výdavok nie nevyhnutný.

17. Otec mal súdom nariadené ambulantné ochranné protialkoholické liečenie, ktoré absolvoval v období od 18.10.2021 do 19.12.2021. T. č. abstinuje.

18. Otec má poškodené driekové a iné medzistavcové platničky (viď č. I. 20), z lekárskeho správ, ktoré doložil však nevyplýva, že ho zdravotný stav obmedzuje pri hľadaní zamestnania. Má sa vyhýbať chladu, vlhku a statickému preťaženiu, avšak to ho úplne nediskvalifikuje z trhu práce. Na pojednávaní konanom dňa 14.02.2022 otec uviedol, že užíva lieky len na tlak a na potláčanie chuti na alkohol, čo tiež nasvedčuje tomu, že jeho zdravotný stav je stabilizovaný, keďže neužíva lieky od bolesti, nechodí na fyzioterapiu, nemá plánovaný operačný zákrok a nebol mu v tejto súvislosti ani priznaný invalidný dôchodok.

19. Absolvovanie protialkoholického liečenia, navštevovanie psychiatricky ako aj psychiatrické problémy súvisia s požívaním alkoholu v minulosti, čo si otec spôsobil sám a nemôže to ísť na ujmu maloletého dieťaťa. Súd však kladne hodnotí prístup otca, ktorý po absolvovaní liečenia abstinuje, nakoľko si tým buduje základy pre návrat do normálneho života, v ktorom môže pracovať a začať sa starať sám o seba (nakoľko doteraz mu vo všetkom pomáha jeho matka, ktorá ho živí aj šatí), ale predovšetkým sa zodpovedne postaví k starostlivosti o mal. Z., ktorý je výživnou odkázaný na svojich rodičov.

20. V danom prípade musí otec aktívnejšie pristupovať k hľadaniu si zamestnania. Po jeho vyjadrení na pojednávaní súd totiž nadobudol dojem, že skôr hľadá spôsoby, ako sa nedá zamestnať (akoby sa uspokojil s tým, že vo firmách, kde sa bol pýtať, majú plno; skončili mu štátne skúšky na CO₂, bez toho nemôže pokračovať v živnosti; pracovné ponuky mimo Čadce sú pre neho nezaujímavé, lebo ako by tam cestoval; bude ešte pozeráť KIU a INU Kysuce, pričom to už mohol urobiť dávno, nakoľko je evidovaný od 05/2021 a pod.), než aby zmobilizoval svoje sily a hľadal si zamestnanie, možno aj menej platené, ale aspoň nejaké. V tomto musí dať súd za pravdu právnomu zástupcovi matky, že profesia zvérač je žiadaná a dobre platená, pričom priamo na pojednávaní právny zástupca vymenoval niekoľko firiem, kde hľadajú zamestnancov. U otca však nebola snaha napr. si zapísať názvy týchto firiem, že by sa tam išiel opýtať na prácu.

21. Ak súd na druhej strane porovná matku, ktorá prišla o prácu z dôvodu, že skončil projekt, na ktorý bolo viazané jej miesto a musela sa v 09/2021 evidovať na úrade práce, tak ona už v 10/2021 pracovala na dohodu a od 12/2021 pracuje na základe pracovnej zmluvy. A to má matka v osobnej starostlivosti mal. dieťa, o ktoré sa musí starať, takže pri hľadaní práce bola limitovaná aj týmto. Naopak otec, mladý 25-ročný muž, sa nechá živiť svojou matkou a nevynakladá potrebné úsilie nájsť si prácu, hoc aj na dohodu tak, ako mala zo začiatku aj matka.

22. Právny zástupca matky na pojednávaní predložil pracovné ponuky pre Žilinský kraj s pozíciou zvérač, z ktorého mal súd za preukázané, že je dopyt po tejto pracovnej pozícii, pričom finančné ohodnotenie bolo od 700 € (pri hodinovej mzde bola najnižšia suma 5,70 €/h, čo pri odpracovaných 160 hodinách

mesačne predstavuje sumu 912 €) do 3.500 € (pri hodinovej mzde 14 €/h, čo pri odpracovaných 160 hodinách mesačne predstavuje sumu 2.240 €).

23. Zákon o rodine v ust. § 62 a nasl. upravuje základné pravidlá pre určenie výšky výživného na dieťa. Konkrétna výška výživného je ovplyvňovaná faktormi jednak na strane dieťaťa, jednak na strane povinného rodiča. Pri posudzovaní potenciality príjmov povinného rodiča (v prejednávanej veci otca) musí súd postupovať veľmi prísne a zhodnotiť všetky relevantné skutočnosti, ktoré sa v konaní preukážu. Snaha povinného znížiť vyživovaciu povinnosť na najmenšiu možnú mieru je zo zákona eliminovaná tým, že pri určovaní výšky vyživovacej povinnosti (akejkoľvek) neprihliada len na jeho skutočné príjmy, ktoré v čase vyhlásenia rozhodnutia dosahuje, ale vychádza sa z jeho potenciálnych príjmov, teda príjmov, ktoré by mal, resp. mohol dosahovať pri existencii objektívne preukázaných skutočností (vek, stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zameranie, zdravotný stav, schopnosti, prax, dopyt na trhu práce a podobne). V zmysle § 75 ods. 1 vety druhej Zákona o rodine na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

24. Zásada, že nerozhodujú skutočné zárobkové a majetkové pomery rodičov, ale ich reálne zárobkové a majetkové možnosti, plynú z toho, že je povinnosťou rodičov, aby venovali všetky sily na dôsledné zaistenie výživy svojich detí a vyvarovali sa každého konania, ktoré má negatívny dopad na možnosť zabezpečenia výživy mal. detí. Pri uplatnení princípu potenciality príjmov osoby povinnej platiť výživné súd neprihliada len na skutočné (faktické) príjmy povinného, ktoré dosahuje v čase vyhláseniam rozsudku, ale vychádza z jeho potenciálnych príjmov, to znamená príjmov, ktoré povinný (potenciálne) mohol mať vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav, schopnosti, stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zamerania, prax, jazykové znalosti, dopyt na trhu práce. Tento princíp sa uplatňuje aj vtedy, keď povinný svojím úmyselným alebo neuváženým konaním berie na seba neprimerané majetkové riziká, zahŕňajúce aj takú činnosť, ktorá ohrozuje dosiahnutie príjmu, prípadne vedie až k strate jeho príjmu a tým aj k strate možnosti platiť výživné. Na zníženie (stratu) príjmu povinného súd prihliada len v prípade jednoznačného preukázania takého dôležitého dôvodu, ktorý vznikol objektívne bez zavinenia povinného. Konanie povinného, ktorým sa sám bez vážneho dôvodu (nie v dôsledku objektívnych príčin ním nezavinených), vzdal doterajšieho výhodnejšieho zamestnania (s vyšším príjmom) a zamenil ho za zamestnanie menej výhodné, kde dosahuje nižší príjem (§ 75 ods. 1 druhá veta Zákona o rodine), nemôže byť na úkor oprávnených mal. detí. Rovnakým spôsobom je potrebné posudzovať stratu zamestnania v dôsledku jeho zavineného konania napr. skončenie pracovného pomeru v dôsledku pozitívneho výsledku dychovej skúšky na prítomnosť alkoholu.

25. Na základe vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že hoci má aktuálne otec zhoršený psychický zdravotný stav (spôsobené požívaním alkoholu otcom v minulosti), keby vynaložil patričné úsilie, dokázal by si podľa názoru súdu zabezpečiť príjem, z ktorého by platiť určené výživné. Otec je mladý človek s pracovnými skúsenosťami v žiadanom odbore, napriek tomu sa necháva žiť svojou matkou. Otcove zdravotné problémy súvisia najmä s užívaním alkoholu v minulosti, toto však nemôže byť na ujmu mal. dieťaťa. Otec musí zmobilizovať svoje sily a využiť svoj pracovný potenciál. Dobrým začiatkom je absolvovanie protialkoholického liečenia a jeho absencia. Otec však nevyvíja dostatočnú aktivitu, aby sa zamestnal a zabezpečil si tak príjem.

26. Podľa názoru súdu je v schopnostiach a možnostiach otca dosahovať aspoň taký príjem, ako keď pracoval ako živnostník - zvärač, teda 1.400 € v čistom. Z takéhoto príjmu by otec bol schopný platiť súdom určené výživné.

27. Pri rozhodovaní o návrhu otca na zníženie výživného na mal. dieťa, ktoré vzhľadom na svoj nízky vek, je odkázané výživou na rodičov, a teda aj na otca, súd prihliadol aj na to, v koho prospech by uvedené rozhodnutie bolo a akým spôsobom by takéto rozhodnutie malo vplyv na účastníkov konania. Jednoznačne je zrejmé, že takéto rozhodnutie by bolo v prospech otca, ktorý sa nesnaží ani brigádne/ na dohodu si privyrobiť, fajčí, o mal. dieťa sa vôbec nezaujíma, výživne hradí nepravidelne a v nižšej sume, ako je určené. Rozhodnutie o znížení výživného by však negatívne zasiahlo mal. dieťa a matku.

28. Súd po zhodnotení vyššie uvedených skutočností dospel k záveru, že od posledného rozhodnutia súdu o výživnom nedošlo k podstatnej zmene pomerov odôvodňujúcich zmenu posledného súdneho

rozhodnutia o výške vyživovacej povinnosti. V súčasnosti určené výživné zatiaľ zodpovedá tak odôvodneným nárokom mal. Sebastián ako aj možnostiam a schopnostiam otca, a preto návrh otca na zníženie výživného zamietol.

29. Nakoľko súd nezistil žiadne okolnosti hodné osobitného zreteľa, rozhodol podľa § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

30. Po vyhlásení rozsudku sa matka a kolízny opatrovník vzdali práva podať voči nemu odvolanie.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je odvolanie prípustné.

Odvolanie je potrebné podať v lehote 15 dní odo dňa doručenia rozsudku, na Okresnom súde Čadca. V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis a spisovú značku tohto konania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody podľa § 365 CSP) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa ustanovenia § 365 ods. 1 CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

Odvolanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil.

Rozsudky o výživnom sú vykonateľné doručením.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov).

Ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, oprávnený môže podať návrh na súdny výkon rozhodnutia.